

техники, стала основой использования и развития прогрессивных технологий и оборудования, применения различных шифров и кодов в расчетах и синтезе разнообразных логистических операций для достижения максимального эффекта при их реализации на практике.

По отношению к инвестиционному проектированию в сельском хозяйстве транспортно-технологические логистические системы стали инструментом обеспечения его материальными ресурсами, как одним из важнейших управляемых аспектов проекта, как правило, завершающегося в замкнутом цикле. Это четко прослеживается на примере оценки влияния зерновой отрасли (растениеводства) на уровень производства продукции животноводства в данном регионе. Рассмотрение особенностей логистики животноводческой продукции является самостоятельным вопросом аграрной экономики.

В практике реализации инвестиционных проектов в отраслях агропромышленного комплекса (АПК) Казахстана необходимо шире использовать новые методы и технологии, базирующиеся на концепции логистических систем проектного управления. Внедрение новых инвестиционных проектов, при реализации которых должна улучшаться рыночная инфраструктура отраслей АПК, способствуют которой состоит в ускорении продвижения конечного продукта, т.е. направлены на улучшение транспортно-технологической логистики по поставке сельскохозяйственной продукции на внутренний и внешний рынки.

Агроөнеркәсіптік кешен салаларындағы логистикалық жүйелерді басқару концепциясын енгізу қажеттілігі көрсетілген. Республикада 2011 жылы астық өндіру және өткізу логистикалық тізбегі: тауарөндірушілер (дикандар) дайындаушылар, өңдеушілер, сатушылар (оның ішінде экспортқа шығарушылар), басқарушылар іс-қимылында ұйымдастырушылық-технологиялық кемшіліктердің мән-жайы ашылған.

Раскрыты упущения в формировании транспортно-технологической системы производства продукции сельского хозяйства на примере уборки урожая, хранения и экспорта зерна в 2011 году. Показаны пути внедрения концепции проектного управления логистическими системами: производство заготовка, хранение, транспортировка, продажа продукции, в том числе на экспорт.

In article showed mistakes on agricultural-technology system of agricultural products, for example exporting grain in 2011 year. Showing ways of projecting management on logistic systems: producing, saveing, selling, and export.

ӘОЖ 330.322.4

АДАМ КАПИТАЛЫНА ИНВЕСТИЦИЯ ТАРТУДЫҢ ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

THE WAYS OF DEVELOPMENT TO ATTRACT INVESTMENT IN HUMAN RESOURCES

Омарова А
A. Omarova

Қазақ ұлттық аграрлық университеті

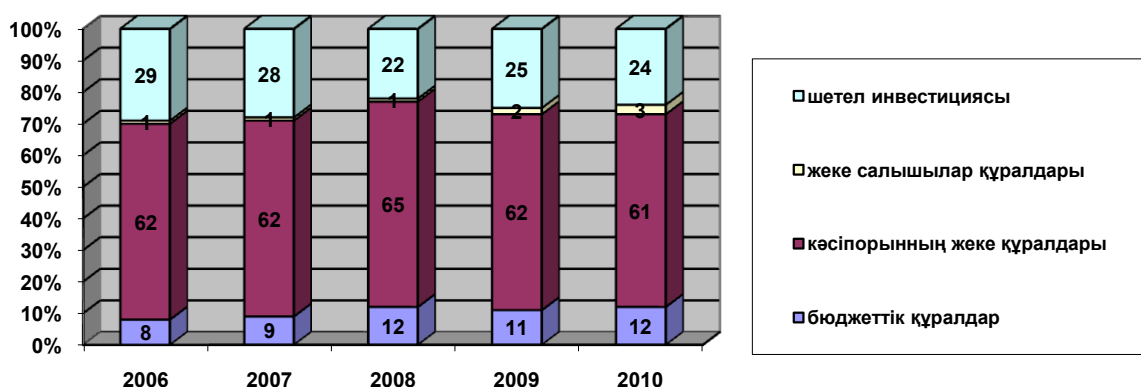
Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007-2009 жылдарға арналған қызметі ел Президентінің 1997 жылғы 10 қазандағы Қазақстан халқына Жолдауында баяндалған Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясын іс жүзіне асыруға бағытталатын болады. Қазақстан Республикасы Үкіметі бағдарламасының басым бағыттары ел Президентінің 2006 жылғы 1 наурыздағы «Қазақстан өз дамуындағы жаңа серпіліс жасау

қарсаңында» (Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті елу елдің қатарына кіру стратегиясы) және 2007 жылғы 28 ақпандағы «Жаңа әлемдегі - Жаңа Қазақстан» атты Қазақстан халқына жолдауларының, Қазақстан Республикасының 2007-2024 жылдарға арналған орнықты дамуға көшу тұжырымдамасының негізінде қалыптастырылды. Өлеуметтік игілікті қамтамасыз ету өмір сүру сапасын арттырумен, сондай-ақ еліміздің адам ресурстарын ұлғайтумен қатар жүргізілуге тиіс.

Туризм мен спортты дамыту мақсаты қазіргі кезде өте қажетті бағыт болып саналады. Халықтың денсаулығын нығайту және жоғары жетістіктер спортын дамыту үшін бәсекеге қабілетті туристік индустрия және дене шынықтыру мен спорттың тиімді жүйесін құру. Міндеттері: Туристік кластерлерді одан әрі дамыту, елдің тартымды туристік имиджін және туризм инфрақұрылымын қалыптастыру бойынша жағдайлар жасау. Жоғары спорттық жетістіктер және халықтың салауатты өмір салтын қалыптастыру үшін бұқаралық спортты дамыту. Шешу жолдары туризм саласында: бәсекелі басымдықтарын ескере отырып, Қазақстан өңірлерінде туристік кластерлерді одан әрі дамыту жөнінде шаралар қабылданады; Қапшағай су қоймасының жағалауында және Шортанды-Бурабай курорттық аймағында туризм мен ойын-сауық объектілерінің дамыған инфрақұрылымы бар туристік орталықтар құрылады. Жібек жолы бойынша туризмді ұйымдастыру одан әрі дамиды, сондай-ақ Каспийде жағажайлық және круиздік туризмнің дамуы үшін жағдайлар жасау жөнінде шаралар қабылданады; елдің тартымды туристік имиджін қалыптастыру, визалық және тіркеу рәсімдерін оңайлату, туристік қызмет көрсетулерді халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келтіру жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады.

Нәтижелері: Туризм саласында туристер ағынының өсуі қамтамасыз етіледі, оның ішінде: ішкі туризм бойынша 2007 жылғы 3400 туристен 2009 жылы 4000 туристке дейін; сырттан келушілер туризмі бойынша 2007 жылғы 4500 туристен 2009 жылы 6000 туристке дейін.

Сырттан келушілер туризмін дамыту есебінен халықтың туризм саласында жұмыспен қамтылуы 2007 жылғы 447,6 мың адамнан 2009 жылы 499,4 мың адамға дейін қамтамасыз етілетін болады. Негізгі капиталдағы қаржыландыру көзі бойынша инвестицияның жылдық көрсеткіші:

Спорт саласында: спорт инфрақұрылымын, әсіресе ауылдық жерлерде дамыту жөніндегі жұмыс жалғастырылады және халықтың барлық жігін бұқаралық спорт түрлерімен шұғылдануға тарту үшін жағдай жасалады; 2011 жылғы қысқы Азия ойындарын Алматы қаласында өткізу үшін спорт объектілерін қайта жаңғырту және салу жөнінде шаралар қабылданады; спорт резервін, халықаралық дәрежедегі спортшыларды даярлау жүйесін жетілдіру жөніндегі жұмыс жалғастырылады; жоғары жетістіктер спорты проблемалары бойынша ғылыми-зерттеу институты құрылады.

Спорт саласында: жүйелі түрде дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатын халықтың үлесі ұлғаяды; балалар-жасөспірімдер спорт мектептерінде шұғылданатын балалар мен жасөспірімдердің саны 8,5 %-ке артады; балалар-жасөспірімдер спорт

мектептерінің саны 2007 жылғы 400-ден, 2009 жылы 420-ға дейін ұлғаяды; аудан орталықтарында, республикалық және облыстық маңызы бар қалаларда дене шынықтыру-сауықтыру кешендері салынады; 2011 жылғы қысқы Азия ойындарын Алматы қаласында өткізу үшін спорт объектілерін қайта жаңғырту және салу қамтамасыз етілді; жоғары жетістіктер спортының ғылыми-әдістемелік базасы құрылды.

Елбасы Жолдауда 2020 жылға дейінгі Даму стратегиясының 5 бағытын айқындап берді. Олар:

1. Экономиканы дағдарыстан кейінгі дамуға әзірлеу.
2. Жедел индустрияландыру және инфрақұрылымды дамыту есебінен экономиканың тұрақты өсуіне қол жеткізу.
3. Адам капиталының бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін болашаққа белсенді инвестиция тарту.
4. Қазақстандықтарды сапалы әлеуметтік және тұрғын үй-коммуналдық қызметтермен қамтамасыз ету.
5. Ұлтаралық келісімді нығайту, ұлттық қауіпсіздікті арттыру, халықаралық қарым-қатынасты одан әрі дамыту.

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша Үкімет Үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың мемлекеттік бағдарламасын және елді индустрияландырудың Картасын жасады.

Президент қай Жолдауында болмасын, ең негізгі фактор ретінде адам өміріне, оның денсаулығына, білім алуына, әлеуметтік қолдауға ие болуына баса назар аударып келеді. Биылғы Жолдау да соның айғағы.

Туризм дамып, спортымыз өркендеп жатса, ұлтымыздың бәсекеге қабілеттілігі де арта түспек. Осы жылы Мәдениет және спорт министрлігінен еншісін алып, өз алдына жеке отау тіккен Туризм және спорт агенттігіне мемлекетіміздің бәсекеге қабілеттілігін дамытуда жүктеліп отырған міндеттер көп. Солардың сүйектісі, еліміздің кластерлік бастамаларының ішіндегі басым бағыттардың бірі - туристік кластерді дамыту және қазақ спортының бойына қан жүгіртіп, оған тың серпілістер әкелу.

Бағдарламаның негізіне туристік саланы кластерлік дамыту қағидаттары алынған. Ал оны әзірлеу барысында Қазақстанның туристік әлеуетіне зерттеу жүргізген ІРК Халықаралық консалтингтік компаниясының, сондай-ақ туризмді тұрақты дамыту жөніндегі стратегиялық бағдарламаларды бес және одан да көп жылға жоспарлауды дұрыс деп санайтын Бүкіләлемдік туристік ұйым сарапшыларының ұсыныстары есепке алынған.

Алдағы бес жылда еліміздегі демалыс орындарына сырттан келушілердің қатарын көбейтіп, салаға мол инвестиция тарту сынды стратегиялық маңызды міндетті мамандар еліміздің барлық өңірінде туризм инфрақұрылымын дамыту және туристік индустрия нысандарын салу арқылы шешуге болатынын айтуда. Ал бұл мәселе өз кезегінде мемлекеттік бағдарламаны іске асыруға барлық мүдделі тараптардың қатысуын, мемлекеттік және жеке секторлардың серіктесе қызмет етуі мен инвестициялар тарту - Қазақстанның инвестициялық тартымдылығын арттыруда мемлекеттік қолдаудың мықты болуын талап етеді.

Айта кетерлігі, туризм саласының дамуына тікелей және жанама түрде көлік, сауда, коммуникациялық байланыстар, қонақ үй бизнесі, қоғамдық тамақтану, мұражайлар мен театрлардың қызметі, қорықтар мен ұлттық табиғи парктер сынды экономиканың 32 секторы ықпал етсе, аталған салалар да өз дамуында туризмге тәуелді екен. Сондықтан туристік индустрия нысандарын дамытуда барлық мүдделі министрліктер мен жергілікті атқарушы органдар қызметінің жұмылдырылғаны бұл күнде аса маңызды болып отыр, туристік орталықтарды құрудың бірінші кезеңінде алдыңғы қатарлы шаралар ретінде құрылыс нысандарына инженерлік желілер мен коммуникациялар жүргізу, жолдарды жөндеу, әуе тасымалы мен жол қатынастырының ауқымын кеңейту, мұқтаж мамандықтар бойынша қажетті туристік мамандарды даярлау, сондай-ақ құқықтық-нормативтік базаны жетілдіру, визалық және әкімшілік-төрелік процедураларды оңайлатумен байланысты

мәселелерді шешу көзделген. Осы орайда туризм саласындағы болашақты көздеген жобаларды жүзеге асыруда бірінші кезектегі міндеттерді шешуді қамтамасыз етуді көздейтін бірқатар бағдарламалар қарастырылған.

Осындай бағдарламалар аясында министрлік Қапшағай және Алакөл демалыс орындарында, Шортанды-Бурабай курортты аумақтарында, сондай-ақ Астана қаласының маңындағы туристік индустрия нысандарын дамытуды көздеп отыр. Сонымен қатар Жібек жолының Қазақстан аумағындағы бөлігінің туристік инфрақұрылымын дамыту, Түркістан қаласында тартымды туристік орталық құру, сауықтыру туризмін ұйымдастыру бойынша халықаралық жобаларды іске асыру, Каспий бассейніндегі елдерге халықаралық теңіз саяхатын ұйымдастыру сынды кешенді жұмыстарды іске асыруды да жоспарлауда. Халықаралық сарапшылардың бағалауы бойынша, туризмді дамыту жөніндегі мемлекеттік бағдарламадағы көрсетілген шаралар сәтті іске асатын болса, онда 2011 жылдың соңына таман елімізге сырттан келетін туристер санын 2,5, ішкі туристер санын 2 есеге арттыруға мүмкіндік болады екен. Осылайша бұл Қазақстанның Орталық Азия аймағында туризмнің орталығы атануының нақты мүмкіндіктерін арттыра түспек. Бұл өз кезегінде мемлекетіміздің өңірдегі көшбасшылық ұстанымын тағы бір мәрте қуаттауға мұрындық болары сөзсіз. Бұл ел спортының көсегесін көгерту. Ұлттың бәсекеге қабілеттілігіне қол жеткізу үшін спортшыларға жүктелер міндет те орасан болып отыр. Бір сөзбен айтқанда Қазақстанның мүмкіндігі жоғары ел ретінде танылуы спортшылардың халықаралық спорт ареналарындағы жоғары нәтижелерімен де тығыз байланысты. Осыған орай Жолдауды іске асыру жөніндегі жалпыұлттық іс-қимыл жоспарын орындаудың желілік кестесіне сәйкес, министрлік Дене шынықтыру мен спортты дамытудың бес жылдық бағдарламасының жобасын әзірлеген. Онда дене шынықтыру мен спорттың материалдық-техникалық базасын нығайту, спортшыларды даярлау және спорт саласы мамандарының біліктілігін арттыру жүйесін құру, бәсекеге қабілетті отандық спорт ғылымын құру, еліміздің Ұлттық құрамасының Азия және Олимпиада ойындарында лайықты өнер көрсетуі сынды басымдықтар енгізілген.

Жоғары спорттық нәтижелерге қол жеткізу міндеті бағдарлама жобасына олимпиадалық медальдардан үміткер спортшыларға халықаралық ірі жарыстарға және Олимпиада ойындарына дайындалу үшін ерекше шарттар енгізуді талап еткен. Аталған шарттардың және ойындарға дайындалудың жеке жоспарларының әрбір олимпиада спортшысына қатысты орындалуын Дене шынықтыру және спорт комитеті бақылайтын болады. Қазіргі заман спорты жылдам қарқынмен дамуда. Нәтижесінде Олимпиада ойындарында алтын жүлде үшін таласқа түсетін елдер мен спортшылардың қатары да жыл санап артуда. Осылайша мемлекеттің, ұлттың атын әлемге танытуда спорттың, спортшылардың алар орны ерекшелене түсуде. Бір сөзбен айтқанда, спорт адамды патриоттық рухқа тәрбиелейтін жетекші салалардың қатарына шықты. Ал олимпиада ойындары мен ірі халықаралық жарыстарда жалпы командалық орын алтын жүлденің санына қарай анықталатыны белгілі. Осыларды ескере отырып, спортшыларымызды ынталандыру мақсатында министрлік олимпиада ойындарында алынған әрбір бірінші орын үшін сыйақы мөлшерін 50 мың доллардан 250 мың долларға дейін арттыру туралы Үкіметке ұсыныс жасаған. Үкімет өз кезегінде ұсынысты мақұлдап, тиісті қаулы қабылданған. Бұл жағымды жаңалық жиын барысында мәлім болды. Қазақстан спортында қордаланып қалған өзекті мәселелердің бірі - елімізде замануи спорттық базалардың жоқтығы. Туризм және спорт министрлігінің мәліметі бойынша, спорт саласының қазіргі заманғы материалдық-техникалық базасының жағдайы халықтың және білікті спортшылар сұранысының тек 30 пайызын ғана қанағаттандырады екен. Ал еліміздегі 28 мыңнан астам спорт ғимараттарының 16 мыңнан астамы қарапайым спорт алаңдары көрінеді. Бұған спорт залдары көпшілігінің білім беру жүйесінің қарамағында екенін және дене шынықтыру пәнінің академиялық сабақтарды өткізу үшін қызмет ететінін қосыңыз.

Қазақстан табиғат ресурстарына аса бай. Сондықтан аса бай жер қойнауын игеріп жатқан шетелдік әріптестеріміздің елдің мүддесіне қарай нақты бетбұрыс жасап, біздің

экономикамызды әртараптандыруға шешуші түрде қатысуға атсалысулары қажет. Қазақстан әлі де шетел инвестициясын қажет етеді, сондықтан республика экономикасына шетелдік капитал тартуды кеңейту келесі бағыттарды қамтуы тиіс: біріншіден, осы мақсатта өндіріс пен экономиканың, туризм және спортқа басымды саналған салаларында шетелдік инвестицияларды тартудың құқықтық негізін жасау; екіншіден, өнімді бөлу бойынша концессиялар мен келісімдер туралы заңдарға сәйкес пайдалы қазбалардың кен орындарын игеру; үшіншіден, баламалы валюта қаржы көздерін валюталық операциялар негізінде пайдалануға сүйенетін инвестициялық бағдарламаларды дәстүрлі емес қолдау мүмкіндіктері жөніндегі ұсыныстарды қарастыру; төртіншіден, инвестициялық ынтымақтастық тәсілдерін компенсациялық негізінде жасау.

Мақалада адам капиталына инвестиция тартудың даму бағыттары қарастырылған.

В статье рассматривается направление развития привлечения инвестиций в туризм и спорт.

In the article the main ways of development to attract investment in human resources.

ӘОЖ 631.15 (574)

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ОРТАЛЫҚ АЗИЯ ЕЛДЕРІМЕН ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫНЫҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

PROSPECTS OF COOPERATION BETWEEN KAZAKHSTAN AND CENTRAL ASIAN COUNTRIES

Саяпил Ә.
A. Saypil

Қазақ ұлттық аграрлық университеті

1991 жылы Қазақстан Республикасы өз тәуелсіздігін алғаннан кейін, қоғамдық өмірдің барлық салалары бойынша халықаралық ынтымақтастықтың толыққанды субъектісіне айналды.

Қазақстан бүгінде экономикалық дамудың үлкен әлеуетіне ие, Еуропа мен Азияның орталығында орналасқан саяси және стратегиялық маңызды орынға ие, халықаралық ынтымақтастықтың әртүрлі одақтары мен ұйымдарының мүшесі.

Қазақстанның тәуелсіздігін жариялағаннан кейінгі мемлекет саясатының басты бағыттарының бірі - бұрынғы кеңестік республикалармен және Орталық Азиямен интеграциялық үдерісті дамыту болды.

Мұндай байланыстарды дамыту, бір жағынан Ұлы жібек жолы сияқты дәстүрлі коммуникацияларды қайта жандандыруға себепші болса, екіншіден, мұнай-газ құбырлары сияқты қазіргі заманғы коммуникацияларды дамытуға қолайлы жағдай туғызды.

Бұл жайында, Қазақстан Президенті Н.Ә.Назарбаев: «Біздің алдымызда таңдау тұр: бірі - әлемдік экономиканың мәңгілік шикізаттық шылауы болып қалу, екіншісі тағы бір империяның келуін күту немесе Орталық Азияның барынша интеграциялануына қарай қадам жасау. Мен осының соңғысын ұсынамын. Бұдан былайғы интеграциялануымыз - біздің өңіріміздің тұрақтылығына, прогреске, экономикалық және әскери, саяси тәуелсіздікке апаратын жол» деп атап көрсетті.

Орталық Азияның әрбір егеменді мемлекеттің Біріккен Ұлттар Ұйымы (БҰҰ), Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы (ТМД), Еуропадағы қауіпсіздік пен ынтымақтастық